

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Diana Vídeňská

**Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management mezinárodního obchodu**

**Finanční řízení podniku
Corporate finance management
BP-EF-KFÚ-2010 08
DIANA VÍDEŇSKÁ**

Vedoucí práce: **Ing. Šárka Hyblerová, Ph.D.,** Katedra financí a účetnictví
Konzultant: **Ing. Ludmila Matějovská, BL,** spol. s r. o.

Počet stran: 45

Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 5.1.2010

Prohlášení.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci, 05. 01. 2010
Vídeňská

Diana

Anotace

Záměrem této bakalářské práce je zhodnocení finanční situace podniku BL, spol. s r. o., definovat příčiny zjištěného stavu a navrhnout možná doporučení pro zefektivnění jeho finančního řízení. Teoretická část se zabývá vysvětlením podstaty finančního řízení podniku, kde jsou vymezeny základní pojmy, cíle a principy finančního řízení, popsány úkoly finančního managementu a funkce finanční analýzy. Praktická část je zaměřena na charakteristiku konkrétního podniku BL, spol. s r. o. a na podrobný rozbor jeho hospodářské a finanční situace. Hlavní metodou, která byla využita k provedení finanční analýzy, byl rozbor poměrových ukazatelů, a to v oblasti zadluženosti, solventnosti, likvidity, rentability a aktivity. Závěrečná část bakalářské práce pak obsahuje následné zhodnocení výsledků a formulaci jednotlivých ekonomických opatření, která by mohla přispět ke zlepšení finanční situace dané firmy.

Klíčová slova: finanční řízení podniku, rozvaha, výkaz zisků a ztrát, aktiva, pasiva, cash flow, finanční analýza, poměrová analýza, rentabilita, likvidita, solventnost, zadluženost, aktivita.

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to evaluate the financial predicament of the company BL, spol. s r. o., to define the causes of its present condition and propose eventual recommendations for improving the financial management of the company. The theoretical part deals with the explication the nature of financial management of the company, the explanation of the fundamental terminology, the aims and principles of financial management, the objectives of financial management and the function of the financial analysis. The practical part is focused on the characterization of the particular company BL, spol. s r. o. and on a detailed analysis of its economic and financial situation. The main method, that was used to carry out the financial analysis, was analysis of ratio indicators, namely in the area of debt, ability, liquidity, profitability and activity. The final section of the bachelor thesis then contains the consequential evaluation of results and formulation of particular economic measures, that could contribute to improving the financial predicament of this company.

Key words: financial management of company, balance sheet, income statement, assets, liabilities, financial analysis, ratio analysis, profitability, liquidity, ability, debt, activity.

Obsah

Prohlášení	3
Anotace a klíčová slova v českém jazyce	4
Anotace a klíčová slova v anglickém jazyce	5
Seznam použitých zkratk a symbolů	7
Seznam tabulek	9
Seznam obrázků	10
Úvod	11
1. FINANČNÍ ŘÍZENÍ PODNIKU	13
1.1. Vymezení základních pojmů	13
1.2. Cíle finančního řízení	16
1.3. Základní principy finančního řízení	19
1.4. Úkoly finančního managementu	23
1.5. Funkce finanční analýzy při finančním řízení podniku	24
2. PŘEDSTAVENÍ KONKRÉTNÍHO PODNIKU - BL, spol. s r. o.	29
2.1. Základní údaje	29
2.2. Zástupci společnosti BL, spol. s r. o.	29
2.3. Historie podniku BL, spol. s r. o.	30
3. ROZBOR HOSPODÁŘSKÉ A FINANČNÍ SITUACE PODNIKU	32
3.1. Hospodářská situace podniku BL, spol. s r. o.	32
3.1.1. Vývoj tržeb za období 1996 – 2008	33
3.1.2. Tržby podle jednotlivých výrob	34
3.2. Rozbor finanční situace podniku BL, spol. s r. o.	35
3.3. Zhodnocení současné finanční situace podniku BL, spol. s r. o.	38
4. OPATŘENÍ PRO ZEFEKTIVNĚNÍ FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PODNIKU	40
Závěr	42
Seznam literatury	44
Seznam příloh	45
Přílohy	46

Seznam zkratek a symbolů

aj.	a jiné
apod.	a podobně
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
BL	běžná likvidita
BP	bakalářská práce
CP	cenný papír
CZ	celková zadluženost
ČEB	Česká exportní banka
ČR	Česká republika
DOP	doba obratu pohledávek
DV	dokončené výrobky
DOZ	doba obratu zásob
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.
EU	Evropská unie
event.	eventuelně
ha	haléř
Kč	koruna česká
mil.	milion
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZ	míra zadluženosti
např.	například
obr.	obrázek
OL	oběžná likvidity
PEN	peníze
PL	pohotová likvidita
POHL	pohledávky
ROP	rychlost obratu pohledávek
ROZ	rychlost obratu zásob
RVK	rentabilita vlastního kapitálu

spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
SRN	Spolková republika Německo
str.	strana
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
USA	The United states of America (Spojené státy americké)
USD	The United States dollar (americký dolar)
VK	vlastní kapitál
Z	zisk
ZÁV	závazky
Ø	průměrný

Seznam tabulek

Tab. 1 Vývoj tržeb za období 1996 – 2008

33

Seznam obrázků

Obr. 1 Vztah mezi věcnými a peněžními toky v podniku	16
Obr. 2 Vývoj tržeb za období 1996 – 2008	34

Úvod

Cílem bakalářské práce je nejprve seznámit čtenáře s pojmem „Finanční řízení podniku“, což je jedna z nejdůležitějších činností podniku, která souvisí s jeho rozvojem. Vychází z celkové technicko-ekonomické strategie a taktiky firmy, na druhé straně ji však zpětně podstatným způsobem ovlivňuje a usměrňuje. Tato oblast je popsána hned v první kapitole, kde jsou vymezeny základní pojmy, cíle a principy finančního řízení. Dále jsou zde uvedeny úkoly finančního managementu a funkce finanční analýzy při finančním řízení podniku.

Téma bakalářské práce jsem zvolila v návaznosti na předmět Úvod do finančního řízení podniku, který jsem absolvovala v 6. semestru studia a seznámila se při něm blíže s touto zajímavou oblastí. Při jeho zpracování jsem se zaměřila především na oblast finanční analýzy, která představuje důležitou a nepostradatelnou součást řízení podniku, neboť zajišťuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností a je tak podkladem pro jakékoli finanční rozhodnutí.

Obsahem druhé kapitoly je představení konkrétního podniku BL, spol. s r. o., který působí v oblasti sklářského průmyslu již od roku 1964. Firma se specializuje především na výrobu a prodej křišťálových lustrů a svítidel po celém světě.

Ve třetí kapitole je zobrazena hospodářská situace podniku BL, spol. s r. o., která se zaměřuje na vývoj jednotlivých tržeb od roku 1996. Dále je v této kapitole proveden rozbor finanční situace, při kterém byly použity metody finanční analýzy a vycházelo se z rozvahy a výkazu zisků a ztrát podniku BL, spol. s r. o. za hospodářské roky 2008 a 2007. Jednotlivé podkapitoly se zaměřují na ukazatele zadluženosti, solventnosti, likvidity, rentability a aktivity. Na základě výsledků těchto jednotlivých ukazatelů je pak na konci kapitoly provedeno komplexní zhodnocení současné situace podniku BL, spol. s r. o.

Závěrečná čtvrtá kapitola se následně zabývá jednotlivými návrhy pro zefektivnění finančního řízení podniku BL, spol. s r. o. a celkové zlepšení jeho postavení na trhu, což je hlavním cílem této práce.

Věřím, že tato práce přinese ucelený přehled o základech finančního managementu podniku a o případných možnostech opatření, která by mohla přispět ke zlepšení finančního řízení.

1. FINANČNÍ ŘÍZENÍ PODNIKU

Finanční řízení tvoří podstatnou část ekonomické činnosti podniku. Zabývá se jím vrcholový management, jelikož veškerá rozhodování v podniku mají svůj konečný dopad na podnikové finance. Jeho vývoj těsně souvisí s rozvojem finančních trhů, daňového prostředí, účetnictví a managementu.

Finanční řízení a rozhodování podniku se zabývá pohybem peněžních prostředků, kapitálu a finančních zdrojů, při němž se podnik dostává do různorodých peněžních vztahů s ostatními podniky, zaměstnanci a státem.

Finanční řízení podniku úzce souvisí i s vnějším finančně-ekonomickým prostředím, ve kterém podnik působí. Jde zejména o finanční politiku státu (daňová, dotační, celní politika), o situaci na peněžním a kapitálovém trhu, vývoj měny a měnových kurzů, ale také o charakter různých zásahů státu do podnikové ekonomiky formou např. regulace cen, mezd, ekologických pravidel aj.

Těžištěm finančního řízení je finanční rozhodování o výběru vhodných variant pohybu peněz, kapitálu a finančních zdrojů a kontrola realizace těchto rozhodnutí. [4] [5]

1.1. Vymezení základních pojmů

Založení podniku, jeho fungování, různé formy spojování a zánik v tržní ekonomice doprovází pohyb *peněžních prostředků, podnikového kapitálu a finančních zdrojů*.

Peněžní prostředky podniku představují tu část aktiv, která má podobu hotovosti, různých forem vkladů u peněžních ústavů a ekvivalentů peněžních prostředků (tj. cenin, šeků, poukázek na zboží a služby). Peněžní prostředky podniku jsou stavová veličina. Zachycují stav peněz podniku k určitému okamžiku. Jsou nejlikvidnější složkou celkového podnikového majetku a okamžitě použitelnou pro úhradu jeho závazků.

Objem peněžních prostředků je východiskem pro posuzování platební situace podniku k určitému okamžiku, kdy porovnáváme stav peněžních prostředků s peněžními závazky. Vysoký stav peněžních prostředků může nepříznivě ovlivňovat efektivnost podnikání neboli rentabilitu. Je to zapříčiněno tím, že peněžní prostředky v hotovosti a vklady v bankách nepřinášejí takový efekt, jaký by podnik mohl dosáhnout, kdyby peníze použil na jiné účely (finanční, hmotné či nehmotné investice). Peníze tedy zajišťují platební schopnost, ale nepřinášejí výnosy, nebo jen relativně nižší. Naopak cenné papíry a jiné složky majetku nesou výnosy, ale nejsou ihned použitelné pro úhradu závazků a navíc nesou větší míru rizika. Smyslem finanční politiky tedy není maximalizace peněžních prostředků, ale takový jejich stav, který zajišťuje úhradu předpokládaných závazků při co nejnižších nákladech, spojených s pořízováním peněz a jejich udržováním. [4]

Peněžní prostředky jsou v rozvahách českých podniků součástí jejich finančního majetku. Hotovost a krátkodobé vklady jsou součástí krátkodobého finančního majetku v oběžných aktivech. Krátkodobý finanční majetek zahrnuje kromě toho i různé krátkodobé cenné papíry, do nichž podnik vložil volné peníze (např. krátkodobé směnky pořízené za účelem obchodování, krátkodobé obligace, vkladové listy, pokladniční poukázky). Termínové dlouhodobé vklady jsou zahrnovány do dlouhodobého finančního majetku. Dlouhodobý finanční majetek může být dále tvořen různými druhy aktiv a vkladů společníků, dlouhodobými obligacemi a jinými druhy podnikem vlastněných dlouhodobých cenných papírů majetkové a úvěrové povahy. Patří sem umělecká díla, sbírky, předměty z drahých kovů a pozemky, které podnik pořizuje za účelem uložení volných peněžních prostředků, jakož i soubory nemovitých a movitých věcí pronajímaných jako celek.

Vedle peněžních prostředků souvisí se vznikem, fungováním a zánikem podniku *podnikový kapitál*. Podnikovým kapitálem se rozumí jeden ze tří výrobních vstupů (práce, půda, kapitál). Obvykle se bere jako souhrn všech prostředků, vložených do celkového majetku podniku vlastníky a věřiteli. Dělí se nejen z hlediska vlastnických vztahů (vlastní kapitál, cizí kapitál), ale i z hlediska délky splatnosti (krátkodobý, střednědobý, dlouhodobý kapitál). Podstatná část podnikového kapitálu je vázána v hmotném a nehmotném investičním majetku, nepeněžní části finančního majetku, zásobách a pohledávkách. Zbylou část pak tvoří peněžní prostředky. [4]

Peněžní prostředky v pohotové formě či vázané jako kapitál, může podnik získávat z různých *finančních zdrojů*. Finančními zdroji se rozumí zdroje tvorby peněžních prostředků a podnikového kapitálu. Dají se charakterizovat jako souhrn peněz, který podnik získává za určité období realizací svých výrobků, služeb, event. svého nepeněžního majetku, růstem různých forem vlastního kapitálu, dluhů, výjimečně i formou dotací. Za specifický finanční zdroj je považován i leasing a různé formy záloh od odběratelů.

Ve finanční praxi se za finanční zdroje obvykle nepovažují celkové tržby, ale jen ta jejich část, která vyjadřuje odpisy a zisk podniku, tzv. zadržený zisk. Je to zúžené pojetí finančních zdrojů podniku, vztahující se jen na zdroje sloužící k obnově a rozšiřování převážně stálých, dlouhodobých aktiv podniku, tedy k financování investic.

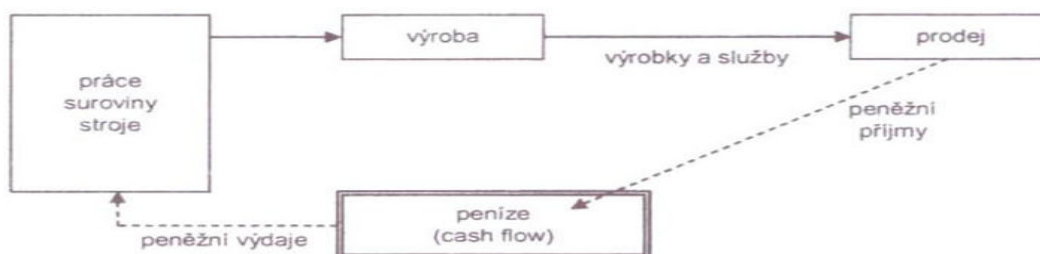
Finanční zdroje jsou základem kritérií pro hodnocení finanční situace podniku za určité časové období, kdy se porovnává výše finančních zdrojů, jejich struktura a jejich poměr k finančním potřebám. Zabezpečování finanční rovnováhy je dlouhodobým cílem finanční politiky podniku a předpokladem udržování soustavné platební schopnosti podniku. Finanční rovnováha však nemusí vždy automaticky znamenat příznivou platební situaci. I podnik s vyrovnanou finanční situací se může v určitých okamžicích dostávat do platebních obtíží a opačně.

V souvislosti s fungováním podniku dochází k neustálému pohybu peněžních prostředků, kapitálu i finančních zdrojů. Neustále se na jedné straně vytvářejí, obnovují či rozšiřují nové peníze, kapitál i finanční zdroje. Na druhé straně dochází k jejich rozdělování a užití (investování).

Při tomto toku peněz, kapitálu a finančních zdrojů podnik vstupuje do peněžních vztahů s ostatními výrobními a obchodními podniky, zaměstnanci, bankovními a finančními institucemi a státem. V těchto vztazích nejde jen o jejich kvantitativní stránku, ale i o jejich kvalitní uspořádání a řízení. [4]

Každá činnost v podniku má dvě stránky – hmotnou a finanční. Hmotnou stránkou se rozumí tok materiálu, surovin, strojů, rozpracované výroby a hotových výrobků, který

zahrnuje aktivity zásobování, výroby a prodeje. Každá z těchto aktivit musí být zabezpečena finančními zdroji. Tok peněz má formu plateb - příjmů nebo výdajů. Platí, že věcné a peněžní toky musí být ve vzájemném souladu, což dokumentuje obr. 1. [5]

Obr. 1 Vztah mezi věcnými a peněžními toky v podniku

Zdroj: SYNEK, M a kol. *Podniková ekonomika*. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.

Komentář: Obr.1 dokumentuje koloběh hmotných a finančních toků v podniku. Nejdříve podnik vynaloží prostředky na koupi surovin a strojů, poté je pomocí výroby přemění na výrobky, které následně prodá a obdrží zpět finanční prostředky na zaplacení mezd a nákup nových surovin.

1.2. Cíle finančního řízení

Finanční cíle jsou rozhodující pro stanovení podnikových cílů z krátkodobého i dlouhodobého hlediska, jsou východiskem pro rozhodování různých alternativ a pro hodnocení celkové efektivity podnikání.

Donedávna se předpokládalo, že základním cílem podnikání je dosažení maximalizace zisku. Tento názor se však stále více stává předmětem kritických námitek, zejména z těchto důvodů:

1. Jde o statický přístup, který nebere v úvahu časovou dimenzi. Nerozlišuje, v kterém okamžiku bylo zisku dosaženo a jestli se jedná o zisky krátkodobé či dlouhodobé. Je tedy nutné aktualizovat zisky s ohledem na čas.

2. Maximalizace zisku jako cíl podnikání, je odvozena spíše z teorie charakterizující jednání podniku v tržní ekonomice a nikoliv z analýzy skutečného chování a rozhodování podnikatelských subjektů.
3. Zisk podniku, vykazovaný v účetnictví, je silně ovlivňován zvoleným pojetím výnosů a nákladů, metodou odepisování, tvorbou a rozpouštěním rezerv a nákladů příštích období. Proto se zdůrazňuje potřeba využívání peněžních toků (cash flow) pro hodnocení podniku a investičních variant
4. Maximalizace zisku jako základní cíl podnikání nebere v úvahu různý stupeň rizika, s nímž je zisku dosahováno. Předpokládá, že vyšší zisk je dosahován při stejném stupni rizika, což je velmi málo reálný předpoklad. Obvykle ziskovější alternativy podnikání přinášejí i vyšší riziko, které přirozeně snižuje tržní cenu akcií podniku. Celkový výsledek je třeba proto posuzovat jak pomocí výše zisku, tak pomocí rizika, spojeného s dosažením tohoto zisku. [4]

Zohlednění výše zisku, časového faktoru, dalších cílů podnikání, jakož i stupně rizika očekávaného zisku vyjadřuje nejlépe maximalizace hodnoty firmy pro její vlastníky, v podmínkách akciové společnosti tedy tržní cena akcií. Proto se dnes za základní cíl podnikání všeobecně považuje maximalizace tržní hodnoty firmy, u akciové společnosti maximalizace tržní ceny akcií.

Maximalizace tržní ceny akcií pro vlastníky, jako finanční cíl podnikání, může být přirozeně ovlivněna existencí odlišných zájmů dalších subjektů, zejména zaměstnanců, manažerů a věřitelů. Zaměstnanci mají zájem především na růstu mezd, manažeři na dlouhodobém zajištění svých výhod, tedy na stabilitě podnikání a minimalizaci rizika, věřitelé na důsledném a včasném splácení svých dluhů a úrokových požadavků. Vlastníci musí tyto rozdílné zájmy respektovat, snažit se je ovlivňovat a harmonizovat se svým zájmem. Náklady, které z uspokojování těchto odlišných zájmů vyplývají, omezují možnosti maximalizace tržní ceny akcie pro akcionáře. Růst tržní ceny akcie však zůstává základním faktorem, určujícím cíl finančního řízení podniku.

Vedle hlavního, dlouhodobého finančního cíle podniku existují i některé dílčí, krátkodobé finanční cíle. Patří mezi ně především průběžné zajišťování platební schopnosti podniku. Platební schopnost podniku vyjadřuje jeho schopnost krýt peněžními prostředky své závazky v dané výši a požadovaném čase. Udržování platební schopnosti je základní podmínkou pro fungování podniku v tržní ekonomice. Je tedy důležitou součástí finančního řízení podniku a také hlavním ukazatelem zdravého finančního hospodaření firmy pro věřitele, banky, dodavatele, akcionáře a ostatní finanční investory. [4]

Jelikož platební schopnost představuje okamžitý poměr peněžních prostředků a splatných závazků, může vznikat určitý dočasný nesoulad mezi okamžitou platební situací podniku a dlouhodobou finanční rovnováhou, mezi platební schopností a vývojem zisku či tržní ceny akcií. Dlouhodobě platí, že stabilní finanční situace, růst zisku a tržní ceny akcií vytváří příznivé podmínky pro platební situaci podniku.

Cílem finančního řízení podniku je udržovat takovou platební schopnost, aby v podniku nebyly drženy nadměrné peněžní prostředky, které samy o sobě nepřinášejí žádný, či jen nízký efekt, ve srovnání s jejich umístěním do cenných papírů, či do jiných forem majetku podniku.

Finanční cíle, které podnik sleduje, výrazně ovlivňují jeho finanční rozhodování a celkovou finanční politiku. Veškerá rozhodnutí o výběru různých alternativ podnikání, financování, o nástrojích jejich zabezpečování musí podnik hodnotit z hlediska maximalizace tržní hodnoty firmy a udržování platební schopnosti.

Finanční rozhodování a celková finanční politika je však závislá i na celkovém ekonomickém prostředí, ve kterém podnik funguje. Toto ekonomické prostředí je dle Prof. Ing. Valacha, CSc. vytvářeno zejména:

- a) úrovní celkové ekonomické aktivity v rámci oboru, státu, oblasti (konjunktura, deprese),
- b) finanční politikou státu (daňové podmínky, dotační a celní politika státu apod.),
- c) konkurenčním prostředím (volný vstup na trh, monopolizace, kartelové dohody),

- d) zákonnými opatřeními státu a pravidly regulace (např. zákony a o podnikatelských formách, o ekologických podmínkách podnikání, regulace cen, mezd apod.),
- e) situací na trhu práce a požadavky zaměstnanců, zajišťované odborovými svazy (mzdy, kolektivní smlouvy apod.),
- f) podmínkami zahraničního obchodu a vývojem měnových kurzů (vývozní a dovozní možností, podpora či omezování dovozu a vývozu, devalvace měny aj.),
- g) podmínkami na peněžním a kapitálovém trhu (úrokové sazby, nabídka a poptávka po dlouhodobém a krátkodobém kapitálu, stabilita měny či určitá inflace apod.).

Finanční rozhodování a finanční politika podniku musí respektovat dané ekonomické prostředí a navíc také předvídat jeho event. změny v budoucnosti. To je důležité především u investičních rozhodnutí, která musí brát v úvahu i dlouhodobé prognózy ekonomických podmínek investování. Kromě celkového ekonomického prostředí má na finanční rozhodování podniku významný vliv také prostředí legislativní, projevující se v kvalitě příslušných právních norem a jejich skutečné vymahatelnosti. [4]

1.3. Základní principy finančního řízení

K úspěšnému zajišťování výše uvedených cílů je nutné dodržování některých principů, se kterými by mělo být moderní finanční řízení podniku v souladu. Mezi ty nejdůležitější dle Prof. Ing. Valacha, CSc. patří:

- princip peněžních toků,
- princip čisté současné hodnoty,
- respektování faktoru času,
- zohledňování rizika,
- optimalizace kapitálové struktury,
- zohledňování stupně efektivnosti kapitálových trhů,
- plánování a analýza finančních údajů.

Princip peněžních toků spočívá v tom, že je pro finanční řízení z krátkodobého i dlouhodobého hlediska rozhodující konkrétní tok peněžních prostředků, tedy jejich příjmy a výdaje, nikoliv účetně vykazované výnosy a náklady. Finanční zdraví firmy je závislé na její schopnosti uhrazovat peněžní platby svým věřitelům, dodavatelům, zaměstnancům a vlastníkům v daném časovém úseku.

Princip čisté současné hodnoty zdůrazňuje, že by měl podnik investovat jen do těch činností, kde je čistá současná hodnota pozitivní. Čistá současná hodnota vyjadřuje rozdíl mezi diskontovanými peněžními příjmy z určité činnosti a výdaji na tuto činnost. Zobrazuje nejen výši peněžních příjmů a výdajů, ale i jejich časové rozložení během určité doby. Zohledňuje také přírůstek investic k tržní hodnotě firmy a tím i k bohatství jejich vlastníků. Navazuje tedy velmi těsně na hlavní cíl finančního řízení podniku a v současné finanční teorii je jí dáвана jednoznačně přednost před hodnocením investičních projektů podle výše zisku, nákladů či doby návratnosti.

Respektování faktoru času je zásada, kterou lze vyjádřit následujícím pravidlem: peníze získané dnes, mají větší hodnotu, než stejné množství peněz získané v budoucnu, protože dnešní peníze mohou být okamžitě investovány a přinášet určitý efekt. Proto je třeba ve všech finančních úvahách a rozhodnutích respektovat čas a aktualizovat peněžní příjmy, event. výdaje pomocí složeného úrokování. Obzvláště velký význam má respektování časového faktoru při dlouhodobém finančním rozhodování.

Zohledňování rizika ve finančním řízení podniku znamená, že koruna získaná s rizikem má menší hodnotu než koruna bezriziková. Finanční řízení musí vedle faktoru času respektovat i riziko, se kterým jsou peněžní příjmy získány a peněžní výdaje investovány.

Největší význam, podobně jako u faktoru času, má respektování rizika při dlouhodobém, strategickém finančním rozhodování. Obvykle se riziko zohledňuje úpravou diskontní sazby, používané pro vyjádření časového hlediska. Čím vyšší riziko se předpokládá, tím vyšší se volí diskontní sazby pro aktualizaci peněžních toků. [4]

Pro zohlednění rizika ve finančním řízení, je třeba výši rizika kvantifikovat pomocí různých matematicko-statistických postupů (např. směrodatná odchylka), či odhadem.

Respektování rizika ve finančním řízení podniku se projevuje i v tom, že se uplatňují různé formy ochrany proti rizikům (např. diverzifikace investic, výroby, trhů, přesun rizika, tvorba rezervních fondů aj.).

Zásada optimalizace kapitálové struktury podniku zdůrazňuje, že podnik musí pro úhradu svých předpokládaných potřeb zajistit optimální složení kapitálu. Základním východiskem pro volbu optimálního složení kapitálu je maximalizace tržní hodnoty firmy, která se dá, za zjednodušených předpokladů, vyjádřit jako minimalizace průměrných nákladů kapitálu. Jelikož jsou náklady jednotlivých druhů kapitálu odlišné, podnik by měl usilovat o takovou kapitálovou strukturu, při níž jsou průměrné náklady kapitálu minimální.

Vedle nákladů kapitálu ovlivňují kapitálovou strukturu podniku i další faktory, např. očekávaná dynamika jeho zisků, majetková struktura podniku aj. U majetkové struktury se obvykle doporučuje respektovat zásadu, že dlouhodobý majetek by měl být financován dlouhodobými zdroji, krátkodobý majetek krátkodobými zdroji. Narušení této zásady vede k neefektivnímu překapitalizování či rizikovému podkapitalizování podniku.

Zohledňování stupně efektivnosti kapitálových trhů spočívá v tom, že by finanční rozhodování podniku mělo brát v úvahu dosažený stupeň efektivnosti kapitálového trhu, se kterým přichází do styku. [4]

Obecně jsou zdůrazňovány tři stupně efektivnosti kapitálových trhů: slabý, střední a silný. Odlišují se mírou příslušných informací, které jsou zohledňovány v tržní ceně. Při slabém stupni efektivnosti tržní cena zobrazuje informace a trendy minulého vývoje cen. Střední stupeň je charakterizován tím, že tržní cena odráží minulý vývoj cen, ale i veřejně dostupné informace o současnosti a budoucnosti (např. informace o zisku, dividendách, investicích, fúzích apod.). Při silném stupni efektivnosti tržní cena zohledňuje veškeré, nejen veřejně dostupné informace a nelze předpokládat, že by mohla být přesněji určena.

Důkladná znalost charakteru kapitálového trhu v jehož rámci podnik působí je důležitou podmínkou úspěšného finančního řízení a rozhodování. Znalost některých tržních odchylek tak umožňuje dosáhnout v určitých případech mimořádných finančních výsledků na kapitálovém trhu. Na druhé straně, čím je stupeň efektivnosti trhu silnější, tím méně efektivnější je pro podnik vyhledávání jeho event. nedostatků ve snaze o dosahování vyšších finančních výsledků.

Princip *plánování a analýzy finančních údajů* zdůrazňuje, že dosažení hlavních finančních cílů podnikání lze účinně zabezpečit pouze při soustavné analýze a plánování finančních veličin podniku. Analýza a plánování pohybu peněžních prostředků, kapitálu a finančních zdrojů se tak staly hlavní součástí moderního finančního řízení.

Finanční analýza umožňuje posoudit dosavadní vývoj různých důležitých finančních ukazatelů, srovnávat tento vývoj s ostatními podniky, s vlastními plánovanými záměry podniku a odkrýt příčiny odchylek. Umožňuje tak zhodnotit celkovou finanční situaci podniku a slouží i jako východisko pro sestavování reálných finančních plánů.

Finanční plánování formuluje finanční strategii i taktiku firmy. Stanovuje konkrétní finanční cíle podniku, předvídá budoucí finanční výsledky a cesty k jejich dosažení. Zvažuje různé varianty dosažení finančních cílů a volí optimální variantu. Zpětně ovlivňuje veškerá dlouhodobá i krátkodobá rozhodnutí podniku ve všech oblastech podnikání.

Princip analýzy a plánování finančních údajů těsně souvisí s podnikovou finanční kontrolou, která se zaměřuje na zjišťování a vysvětlování rozdílů mezi plánovanými a skutečně dosaženými finančními výsledky. [4]

1.4. Úkoly finančního managementu

Úkolem finančního managementu je především získávat peněžní prostředky na provoz i rozvoj podniku, investovat volné peněžní prostředky tak, aby majetek firmy a akcionářů rostl, udržovat celkovou finanční rovnováhu firmy a zabezpečovat tak její úspěšný rozvoj. Celková struktura finančního řízení podniku zahrnuje dle Prof. Ing. Valacha, CSc. zejména tyto hlavní oblasti:

- a) zajišťování finančních zdrojů (kapitálu) pro běžné i mimořádné potřeby podniku,
- b) rozhodování o optimální finanční (kapitálové) struktuře s přihlédnutím ke struktuře majetku, nákladům na získání jednotlivých druhů kapitálu, době jejich splatnosti a finančnímu riziku,
- c) rozhodování o alokaci kapitálu – zda financovat běžnou činnost podniku, vývoj nových výrobků nebo investovat do pozemků, budov, strojů či cenných papírů,
- d) rozdělování podnikového zisku a s ním související dividendová politika, tvorba rezervních fondů, odpisová politika a reinvestice zisku zpět do podnikání,
- e) finanční plánování tvorby a užití interních a externích finančních zdrojů z hlediska krátkodobého i dlouhodobého,
- f) finanční analýza, kontrola a řízení hospodářské činnosti podniku s cílem zajistit jeho finanční stabilitu,
- g) vnitřní finanční řízení velkých integrovaných celků (koncernů, holdingových společností apod.),
- h) využívání zahraničního kapitálu ve financování podnikových činností a vliv změn měnových kurzů a cel na finanční rozhodování,
- i) finanční řízení při spojování, reorganizacích, sanaci a zániku podniku. [4] [5]

Finanční řízení hlavně u větších podniků není záležitostí jedné osoby či útvaru, ale je rozptýleno na celou firmu. Strategickými finančními otázkami se zabývá vrcholový management podniku. Do rozhodování o běžných finančních otázkách musí být zapojováni i pracovníci podniku, zabývající se řízením výroby, investic, vědeckotechnického rozvoje, nákupu a prodeje aj., neboť ti všichni svým rozhodováním ovlivňují strukturu podniku a tím i tvorbu a užití finančních zdrojů. Finanční řízení podniku se obvykle u větších firem člení na dvě skupiny:

- a) finančně-manažerská skupina,
- b) finančně-kontrolní (účetní) skupina.

První skupina se obvykle zaměřuje na získávání kapitálu, na řízení peněžních prostředků podniku, na jeho vztah k bance a jiným finančním institucím, na vyplácení dividend, na zajišťování závazků firmy vůči držitelům cenných papírů, na pojištění a riziko, na vyhodnocování investičních záměrů a na finanční plánování. Druhá skupina se soustřeďuje zejména na finanční a nákladové účetnictví, na přípravu rozpočtů vnitropodnikových jednotek, na zdanění podniku a na vnitřní kontrolu. U větších firem existuje zpravidla finanční náměstek, který řídí práci obou skupin a je členem vrcholového řízení podniku. Organizace finančních útvarů podniku je velmi různorodá. Někde finančně-manažerská skupina zahrnuje i problematiku podnikového zdanění, v některých podnicích je zřizován ještě zvláštní finanční výbor, který vystupuje jako poradní orgán ředitele podniku. Jeho členy jsou vybraní specialisté podniku a finanční experti mimo podnik. Úkolem poradního finančního výboru je formulovat cíle a nástroje finanční politiky podniku pro dané období.

[4]

1.5. Funkce finanční analýzy při finančním řízení podniku

Veškeré finanční rozhodování by mělo být podloženo finanční analýzou, na jejíchž výsledcích je založeno řízení majetkové i finanční struktury podniku, investiční a cenová politika, řízení zásob apod. Jejím hlavním úkolem je poskytovat informace o finančním zdraví podniku. Jelikož je finanční analýza součástí finančního řízení podniku, provádí ji

finanční manažeři a často celé vrcholové vedení podniku. Vychází nejen z externích údajů a ukazatelů, ale i z údajů interních, které nejsou běžně dostupné . [2]

Základem finanční analýzy jsou finanční poměrové ukazatele, které vznikají jako podíl dvou absolutních ukazatelů. Ukazatele se zpravidla dělí podle posuzované vlastnosti objektu na 5 základních skupin:

- a) ukazatele rentability
- b) ukazatele aktivity
- c) ukazatele zadluženosti
- d) ukazatele platební schopnosti (solventnosti a likvidity)
- e) ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu. [4] [5]

Rentabilita (výnosnost) vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Obecně ji lze definovat jako poměr zisku a vloženého kapitálu. Pojem vložený kapitál přitom lze chápat ve třech různých významech. Podle toho, jaký význam je v konkrétním případě tomuto termínu přiřazen se rozlišují tři základní ukazatele rentability: rentabilita celkového kapitálu, rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita investovaného kapitálu. [4]

Ukazatele rentability se používají pro hodnocení a komplexní posouzení celkové efektivnosti podniku. Pomocí nich se vyjadřuje intenzita využívání, reprodukce a zhodnocení kapitálu vloženého do podniku. Patří do kategorie tzv. mezivýkazových poměrových ukazatelů, jelikož využívají údaje ze dvou účetních výkazů, objem kapitálu z rozvahy a velikost zisku z výkazu zisků a ztrát.

Měřením rentability vlastního kapitálu (RVK) vyjadřujeme výnosnost vloženého kapitálu. Tento ukazatel je definován jako poměr čistého zisku a průměrného vlastního kapitálu:

$$RVK = Z/\bar{VK} \quad (1)$$

Ukazatele aktivity, jsou ukazatele typu rychlost obratu nebo doba obratu. Nejčastěji se sleduje obrat zásob, obrat pohledávek a obrat stálých aktiv, především hmotného investičního majetku, které jsou příčinnými ukazateli obratu celkového majetku. [4]

Rychlost obratu zásob (ROZ) lze určit jako poměr tržeb a průměrného stavu zásob všeho druhu:

$$\text{ROZ} = \text{tržby} / \varnothing \text{ stav zásob} \quad (2)$$

Doba obratu zásob (DOZ) je poměrem průměrného stavu zásob a průměrných denních nákladů:

$$\text{DOZ} = \varnothing \text{ stav zásob} / \varnothing \text{ denní tržby} \quad (3)$$

Rychlost obratu pohledávek (ROP) lze vyjádřit jako poměr tržeb a průměrného stavu pohledávek:

$$\text{ROP} = \text{tržby} / \varnothing \text{ stav pohledávek} \quad (4)$$

Obdobně jako u zásob lze i u pohledávek stanovit dobu obratu pohledávek (DOP), která je vyjadřována jako poměr průměrného stavu pohledávek a průměrných denních tržeb:

$$\text{DOP} = \varnothing \text{ stav pohledávek} / \varnothing \text{ denní tržby} \quad (5)$$

Zadluženost vyjadřuje skutečnost, že podnik používá k financování svých aktiv a činnosti cizí zdroje. Na financování podnikových aktiv se podílí v určité míře jak kapitál vlastní, tak kapitál cizí. Podnik používá cizí kapitál s tím, že výnos, který se jím získá a rovněž výnosnost celkového kapitálu bude vyšší než jsou náklady spojené s jeho použitím.

Jedním ze zásadních problémů finančního řízení podniku je volba správné skladby zdrojů financování jeho činnosti, označována jako finanční struktura. Má nejen rozhodující vliv pro úspěšný rozvoj podniku, ale podmiňuje i jeho zdravý finanční vývoj a celkovou prosperitu. [4]

K hodnocení finanční struktury se používá několik ukazatelů zadluženosti, které jsou odvozeny z rozvahy. Vycházejí z rozboru vzájemných vztahů mezi položkami závazků, vlastního jmění a celkového kapitálu. Krajním požadavkem je, aby závazky nebyly větší než vlastní jmění podniku. Vysoká zadluženost znamená, že pro firmu bude obtížné získat další cizí zdroje anebo věřitelé budou požadovat vysokou úrokovou sazbu.

K analýze zadluženosti se používá například ukazatel celkové zadluženosti (CZ):

$$CZ = \text{cizí kapitál/aktiva celkem} \quad (6)$$

Doplňkovým ukazatelem k celkové zadluženosti je míra zadluženosti (MZ):

$$MZ = \text{cizí zdroje/vlastní kapitál} \quad (7)$$

Solventnost je poměr pohotových peněz k závazkům. Tento poměr má být:

$$PEN/ZÁV > 1 \quad (8)$$

Podnik je solventní, může-li v době splatnosti závazků svými penězi (ať z pokladny nebo z běžného účtu) platit své dluhy (zejména krátkodobé). Opakem solventnosti je insolvence, čili platební neschopnost. V tomto případě je poměr:

$$PEN/ZÁV < 1 \text{ (neboli } PEN > ZÁV) \quad (9)$$

Likvidita znamená schopnost firmy uspokojit své závazky. Obecně ukazatele likvidity poměřují to, čím lze platit, tím co je nutno zaplatit. Jinými slovy jde o to, zda podnik má kromě pohotových peněz i další aktiva, která se v případě likvidace firmy dají rychle zpeněžit. Jsou to zejména pohledávky, dokončené výroby a většina cenných papírů, s nimiž lze obchodovat (akcie, obligace apod.). Má-li tedy podnik být likvidní, musí být rozdíl rychle zpeněžitelných aktiv a závazků kladný:

$$(PEN + POHL + DV + CP) - ZÁV > 0 \quad (10)$$

Aktiva mají různý stupeň likvidnosti, absolutně likvidní jsou peníze, naopak špatně likvidní bývají např. zásoby. Z toho důvodu se rozlišují tři stupně likvidity: okamžitá, pohotová a běžná.

Okamžitá likvidita (OL - likvidita 1. stupně) vyjadřuje, jaký podíl splatných závazků je kryt pohotovými peněžními prostředky.

$$OL = \text{peněžní prostředky} + \text{obchodovatelné cenné papíry} / \text{okamžitě splatné závazky} \quad (11)$$

V literatuře se uvádí pro OL minimální doporučená hodnota 0,5. [4]

Pohotovlá likvidita (PL - likvidita 2. stupně) měří platební schopnost podniku po odečtení zásob z oběžných aktiv, protože zásoby jsou obvykle méně likvidní ve srovnání s ostatním oběžným majetkem a jejich případný prodej bývá ztrátový. Také pohledávky je nutno očistit od nedobytných a pochybných pohledávek. Za standardní hodnotu je považováno rozpětí 1 až 1,5.

$$PL = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} / \text{krátkodobé závazky} \quad (12)$$

Běžná likvidita (BL - likvidita 3. stupně) představuje hrubý ukazatel platební schopnosti podniku. Za přijatelnou hodnotu se považuje rozmezí 1,5 – 2,5. Hlavní slabina ukazatele spočívá v tom, že často nelze rychle přeměnit veškerá oběžná aktiva na peníze.

$$BL = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky} \quad (13)$$

Ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu se využívají u akciových společností, jejichž akcie jsou volně obchodovatelné. Naopak od předešlých ukazatelů, které informovaly vesměs o minulém vývoji finanční situace, tyto ukazatele podávají informaci o tom, jak vidí budoucnost podniku investoři. Zabývají se především dividendovou politikou a výnosností akcií. [4]

2. PŘEDSTAVENÍ KONKRÉTNÍHO PODNIKU - BL, spol. s r. o.

2.1. Základní údaje

Společnost s ručením omezeným BL, spol. s r. o., se sídlem v Novém Bydžově, U mlýna 1430, byla zapsána do obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Hradci Králové dne 14. května 1992 v souvislosti s privatizačním projektem státního podniku Sklářny Bydžov, s.p.

Základní jmění společnosti činí v současné době 3 845 000,- Kč a je v plném rozsahu splaceno.

Od 1.10.2002 převzala společnost BL, spol. s r. o., jako jediný akcionář, jmění společnosti Sklářny Bydžov, a. s., která byla zrušena bez likvidace. [1]

2.2. Zástupci společnosti BL, spol. s r. o.

Statutární orgán:

Jednatel společnosti:	Ing. Miloslav Široký
Jednatel společnosti:	Oldřich Zachoval
Jednatel společnosti:	Ing. Ludmila Matějovská
Prokura:	Ing. Josef Kovář

Vedení společnosti BL, spol. s r. o.:

Ředitel:	Ing. Josef Kovář
Technický náměstek:	Ing. Miroslav Široký
Ekonomický náměstek:	Ing. Ludmila Matějovská

2.3. Historie podniku BL, spol. s r. o.

Sklářský průmysl přišel do Nového Bydžova v roce 1964, kdy v prostorách bývalé textilní továrny byla postupně zaváděna výroba broušených lustrových ověsů. V roce 1970 byla zahájena výroba křišťálových lustrů, která se v průběhu dalších let stala nosným programem firmy. Jako doplňující výrobní činnost byly postupně do výrobního programu zařazeny další sklářské produkce, především výroba lepených křišťálových figurek, výroba broušených lahví, váz, popelníků, těžítek a svícňů.

V roce 1991 vznikl z bývalého závodu Jabloneckých skláren státní podnik Sklářny Bydžov, který byl v roce 1993 přetransformován do akciové společnosti. V dalších letech došlo k postupnému upevňování pozice hlavního akcionáře firmy, kterým byla společnost BL, spol. s r.o.. Tato společnost následně převzala jmění Skláren Bydžov, a.s., ale nadále užívá zavedenou ochrannou známku Sklářny Bydžov.

Ve firmě v současné době pracuje přes 70 pracovníků, přičemž tržby v roce 2008 činily přibližně 44 mil. Kč.

Jak již bylo uvedeno, největší část výroby představují ověskové křišťálové lustry, které jsou exportovány především do zemí bývalého Sovětského svazu, hlavně do Ruska a Kazachstánu. Dále firma úspěšně vyváží křišťálová svítidla do arabských států, hlavně do zemí severní Afriky, dále do Francie, Holandska, Polska, Japonska, Austrálie, Jihoafrické republiky a do dalších zemí. K dobré prodejnosti svítidel přispívá bezesporu skutečnost, že firma vlastní pro exportní účely příslušný certifikát umožňující v souladu s platnými předpisy vývoz do Ruska a dalších postsovětských států. Tato firma vlastní rovněž CB certifikáty, které dokazují, že vyráběná svítidla odpovídají normám platným v EU.

Kromě křišťálových lustrů je firma tradičním výrobcem ručně broušených lustrových ověsů a řadí se v této komoditě k největším producentům v Evropě. Broušené křišťálové ověsy jsou s úspěchem vyváženy nejen do různých států Evropy (především do Francie, Itálie a Španělska), ale rovněž do zámoří, hlavně do USA, Kanady a Austrálie. Lustrové

ověsy vyrobené pod ochrannou známkou Sklářny Bydžov zdobí také nejeden křišťálový lustr na Arabském poloostrově.

Celou řadu let firma vyrábí lepené křišťálové figurky, přičemž základem každého zvířátka nebo postavičky je lustrový ověsek. Také tyto výrobky jsou expedovány do různých států Evropy a do zámořských států, avšak jsou určeny i pro turisty navštěvující Českou republiku.

3. ROZBOR HOSPODÁŘSKÉ A FINANČNÍ SITUACE PODNIKU BL, spol. s r. o.

3.1. Hospodářská situace podniku BL, spol. s r. o.

Počátkem roku 2008 byla odbytová situace v celém výrobním programu celkem příznivá a bylo možné předpokládat, že výsledek roku 2008 bude celkově dobrý. V polovině roku se ale, jako důsledek zpomalování světové ekonomiky, objevily první vážnější odbytové potíže. Přesto se až do konce roku podařilo výrobu a odbyt udržet bez zásadních výpadků, které by mohly ohrozit chod společnosti. Nicméně celkově se zhoršující hospodářská situace měla vliv na snížení odbytu, oproti roku 2007, u všech druhů výroby. S pokračujícími trendy používání levnějších ověsů, byla výroba menších typů lustrových ověsů a to ručně i strojně broušených prakticky ukončena. Splnil se také předpoklad o negativním vlivu zvyšování cen energií a surovin. Nejvýznamněji se zvýšení cen projevilo u zemního plynu a mělo nepříznivý vliv na celé sklářské odvětví. V něm se zpomalování ekonomiky projevilo jako v jednom z prvních, a ve větší míře, než se zpočátku předpokládalo. Potíže se nevyhnuly ani společnosti Jablonex group, jejíž součástí jsou i hutní provozy v Desné v Jizerských horách, které jsou hlavním dodavatelem skleněných dílů a polotovarů společnosti BL, spol. s r. o.

Ve výrobě svítidel se v roce 2008 nepodařilo udržet příznivý trend a při zhoršující se celkové hospodářské situaci objem zakázek poklesl. Konkurence i tlak na ceny zůstává, a tak výhled na další období není, při pokračujícím zpomalování ekonomiky, příznivý.

Výroba figurek je nižší než v roce 2007 a odbyt těchto výrobků i nadále vykazuje dlouhodobý sestupný trend. V následujícím období je tedy nutno počítat s poklesem.

Odbyt hranovky i objem práce ve mzdě je ve srovnání s rokem 2007 nižší. Přetrvávají obtíže se zajišťováním kvalitní suroviny a také poptávka po tomto zboží klesá. Výhledově je tedy nutné v dalším období předpokládat pokles.

Výroba tepla skončila se ziskem, a celkový výsledek je v porovnání s r. 2007 lepší a to i přes nepříznivý vývoj ceny plynu. Výsledek je vždy závislý na množství odebraného tepla a také na pravidlech pro stanovení jeho ceny. Společnost zvažuje kotelnu odprodat.

Objem tržeb byl v roce 2008 proti roku 2007 celkově nižší o cca 8 763 tis. Kč. Faktory jako cenové relace, konkurenční tlak a, po část roku, posilující koruna proti USD, to jsou faktory, které působí a působily negativně i v minulém období. Hlavní vliv na snížení tržeb v r. 2008 mělo postupující zpomalení světové ekonomiky.

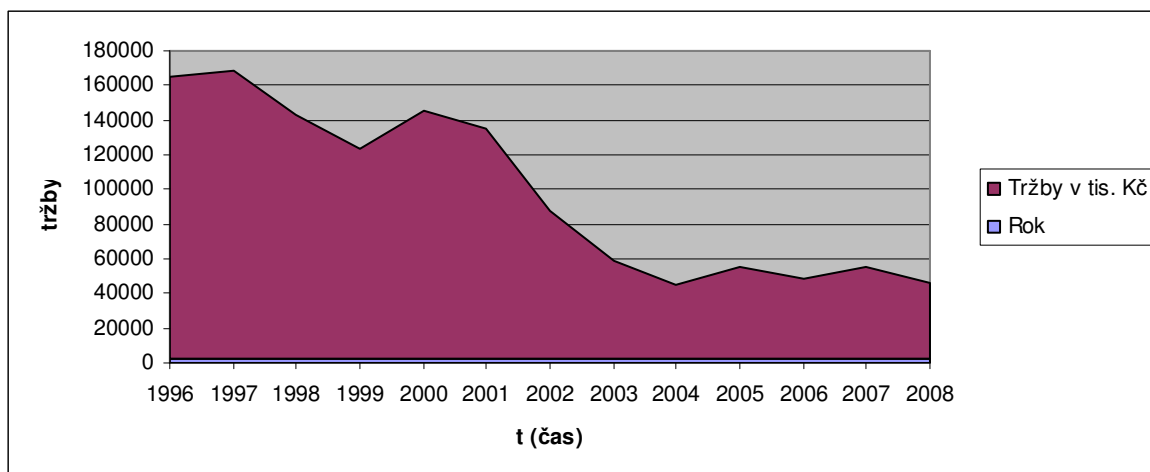
Společnost se po prvních odbytových potížích přizpůsobovala vzniklé situaci a tak, přes množství negativních faktorů, hospodaření společnosti v roce 2008 neskončilo se ztrátou, ale se ziskem i když menším než v roce 2007. Společnost tak udržela dobrou finanční stabilitu, která po určitou dobu může pomoci překonat následující nepříznivé období. [1]

3.1.1. Vývoj tržeb za období 1996 – 2008

Tab. 1 Vývoj tržeb za období 1996 – 2008

Rok	Tržby (tis. Kč)	Index (%)
1996	163 150	-
1997	166 283	97/96 → 101,92
1998	141 075	98/97 → 84,84
1999	121 429	99/98 → 86,07
2000	143 114	00/99 → 117,86
2001	132 656	01/00 → 95,42
2002	85 412	02/01 → 64,38
2003	56 446	03/02 → 66,08
2004	43 295	04/03 → 96,97
2005	53 790	05/04 → 124,24
2006	46 591	06/05 → 86,61
2007	52 875	07/06 → 113,48
2008	44 112	08/07 → 83,43

Zdroj: Výroční zpráva podniku BL, spol. s r. o. za rok 2008.

Obr. 2 Vývoj tržeb za období 1996 – 2008

Zdroj: Výroční zpráva podniku BL, spol. s r. o. za rok 2008.

Komentář: Z grafu je patrné, že ve sledovaném období dosahoval podnik BL, spol. s r. o. nejvyšších tržeb v letech 1996 (163 150 tis. Kč) a 1997 (166 283 tis. Kč). V dalším období následoval mírný pokles, kdy se tržby snížily v roce 1998 na 141 075 tis. Kč a v roce 1999 až na 121 429 tis. Kč. Mírné oživení přinesl rok 2000, kdy se tržby vyšplhaly na 143 114 tis. Kč, avšak s rokem 2001 přišlo opětovné snížení na 132 656 tis. Kč. Největší pokles ale podnik zaznamenal v roce 2002, kdy se tržby propadly až na 85 412 tis. Kč. Tržby nadále klesaly i v následujících letech, v roce 2003 činily 56 446 tis. Kč a v roce 2004 43 295 tis. Kč, což je nejméně za sledované období. V dalších letech už pak podnik nezaznamenal žádné prudké vychýlení. V roce 2005 nastal slabý nárůst na 53 790 tis. Kč, v roce 2006 pokles na 46 591 tis. Kč. V roce 2007 následoval mírný vzestup na 52 875 tis. Kč a s rokem 2008 přišlo opět snížení na 44 112 tis. Kč.

3.1.2. Tržby podle jednotlivých výrob

Podle Výroční zprávy společnosti BL, spol. s r. o. za rok 2008 byly tržby jednotlivých výrob podniku následující:

Prodej svítidel se v porovnání s rokem 2007 snížil, když tržby roku 2008 činily 27 868 tis. Kč (v roce 2007 30 327 tis. Kč, tj. index 91,89 %).

Hlavní dodávky svítidel tradičně směřovaly do zemí bývalého Sovětského svazu (nejvíce do Ruska), dále do arabských států (především do severní Afriky), do Francie a dalších států Evropy. V poměrně velké zakázce do SRN byla i svítidla typu „Vídeň“. Rovněž se expedovalo několik zakázek do Japonska.

Prodej skleněných figurek byl v porovnání s rokem 2007 nižší. V roce 2008 byla dosažena tržba 442 tis. Kč (v roce 2007 655 tis. Kč, tj. index 66,47 %).

Prodej hotových ověsů se v porovnání s rokem 2007 snížil, když tržby za rok 2008 činily 15 182 tis. Kč (v roce 2007 21 058 tis. Kč, tj. index 72,10 %).

Prodej hranovky byl v porovnání s rokem 2007 nižší, když tržby za rok 2008 činily 144 tis. Kč (v roce 2007 209 tis. Kč, tj. index 68,90 %).

Práce ve mzdě byla v celkové hodnotě 427 tis. Kč (v roce 2007 558 tis. Kč, tj. index 96,20 %).

V roce 2008 zůstal stav zásob ve srovnání s r. 2007 prakticky stejný. K 31.12.2008 byl evidován stav 24 223 tis. Kč (31.12.2007 činily zásoby 24 392 tis. Kč, tj. index 99,31 %).

Pohledávky za odběrateli, po lhůtě splatnosti, činily k 31.12.2008 3 644 tis. Kč (31.12.2007 činily 4 365 tis. Kč, tj. index 83,48 %).

Výsledkem hospodaření byl v roce 2008 zisk ve výši 1 837 tis. Kč, který je v porovnání se ziskem z výroby r. 2007 nižší, ale přesto, s ohledem na vývoj ve sklářském průmyslu, je možno hodnotit tento výsledek pozitivně. V souvislosti s tím, že společnost nemá žádné dluhy, nebyla a není v platební neschopnosti, lze výsledek roku 2008 považovat za dobrý výsledek.

3.2. Rozbor finanční situace podniku BL, spol. s r. o.

Východiskem k rozboru finanční situace jsou bilance majetku – *rozvaha* a bilance výsledků hospodaření – *výsledovka (výkaz zisků a ztrát)*. Oba tyto výkazy jsou zobrazeny v přílohách BP.

Zadluženost

Celková zadluženost podniku BL, spol. s r. o. byla na konci roku 2007 15,5 % ($6872/44335 \times 100 = 15,5\%$) a míra zadluženosti 18,5 % ($6872/37205 \times 100 = 18,5$). Z pohledu zmíněných ukazatelů si tedy podnik na jedné straně stojí velmi dobře. Z výsledků vyplývá, že podíl vlastního kapitálu je mnohem vyšší než cizí kapitál, tudíž mají majitelé společnosti lepší kontrolu nad celkovou činností podniku, neboť jim věřitelé nemohou zasahovat do chodu podniku. Na druhé straně lze však z výsledků vyčíst, že je podnik překapitalizován. Podnik by si měl určit optimální kapitálovou strukturu, aby udržoval takovou relaci vlastního a cizího kapitálu, pro níž jsou celkové náklady nejnižší. Obecně také platí, že cizí kapitál je levnější než kapitál vlastní. Důvodem je, že úroky z úvěru nebo dluhopisů jsou součástí nákladů a snižují základ daně z příjmů, zatímco podíly na zisku (dividendy) jsou vypláceny až ze zisku po zdanění.

Koncem roku 2008 byla situace velice podobná. Celková zadluženost činila 14,03 % ($6489/46252 \times 100 = 14,03$) a míra zadluženosti 16,62 % ($6489/39040 \times 100 = 16,62$). Pro podnik se tedy nic zásadního nezměnilo.

Solventnost

Firma BL, spol. s r. o. byla z hlediska krátkodobých závazků na konci roku 2007 insolventní ($3\,465/6\,572 = 0,52$ tj. < 1). Na konci roku 2008 se však situace podstatně zlepšila a firma byla opět solventní ($7\,310/5\,377 = 1,36$ tj. > 1).

Likvidita

Z rozvahy společnosti BL, spol. s r. o. koncem roku 2008 vyplývá, že je firma likvidní: $(7\,310 + 7\,900) - 5\,377 = 9\,833$ tis. Kč. Tento výsledek říká, že při případné likvidaci by po uhrazení všech závazků zůstalo 9,833 mil. Kč, aniž by majitelé museli rozprodávat zásoby a některé stroje či zařízení.

Z výsledku běžné likvidity firmy BL, spol. s r. o. plyne, že podnik koncem roku 2008 držel příliš mnoho oběžného majetku: $38\,299/5\,377 = 7,12$ (tj. 712 %). Tento výsledek nám říká, že podnik BL, spol. s r. o. je schopen uhradit 712 % dluhů pomocí celkového oběžného majetku, což je velice zkresleno díky nadměrnému stavu zásob.

Hodnota pohotové likvidity firmy BL, spol. s r. o. byla koncem roku 2008 ve srovnání s předchozím ukazatelem podstatně nižší, což opět ukazuje nadměrnou váhu zásob ve struktuře aktiv podniku. $(38\,299 - 23\,089)/5\,377 = 2,82$ (tj. 282%)

Ani výsledek okamžité likvidity u společnosti BL, spol. s r. o. koncem roku 2008 nebyl příznivý: $7\,310/5\,377 = 1,36$ (tj. 136%). Z tohoto výsledku lze vyčíst, že je značný objem oběžných aktiv vázán ve formě pohotových prostředků, což nepřináší podniku takřka žádný výnos.

Rentabilita

U firmy BL, spol. s r. o. byla rentabilita vlastního kapitálu ke konci roku 2008 příznivá: $1\,837 / [(39\,040 + 37\,205)/2] \times 100 = 4,81$ ha, tedy 1 Kč vloženého kapitálu podniku vyneslo 4,81 ha.

Aktivita

Rychlost obratu podniku BL, spol. s r. o. je $48\,527 / [(23\,089 + 23\,965)/2] = 2,06$. Z daného výsledku vyplývá, že podnik přemění zásobu na prodaný výrobek pouze 2x do roka.

U firmy BL, spol.s r. o. je doba obratu zásob celkem vysoká: $[(23\,089 + 23\,965)/2]/(48\,527/365) = 177$ dnů. Tedy zhruba za 177 dnů se ve firmě zásoby přemění na prodaný výrobek, což není příliš intenzivní využití zásob, ovšem na druhou stranu zásoby zajišťují plynulou výrobu a schopnost podniku reagovat na danou poptávku.

Podnik BL, spol. s r. o. má vcelku uspokojivou rychlost obratu pohledávek: $48\,527/[(10 + 7\,890 + 10 + 8\,137)/2] = 6$, tzn., že se zásoby na peníze přemění 6x do roka.

Doba obratu pohledávek je u firmy BL, spol. s r. o. následující: $8\,024/133 = 60$ dnů, tzn., že 60 dnů se majetek podniku vyskytuje ve formě pohledávek, resp. pohledávky jsou spláceny v průměru za 60 dnů (tzv. průměrné inkasní období).

3.3. Zhodnocení současné finanční situace podniku BL, spol s r. o.

Na základě předešlých výsledků lze společnost BL, spol. s r. o. označit za podnik s uspokojivým finančním zdravím. Vysoký poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům je předpokladem, že podnik bude schopen uhrazovat své závazky i v následujících letech a zároveň tak snižuje svou finanční zranitelnost. Jelikož vlastní kapitál plně pokrývá hodnoty stálých aktiv, není podnik vystaven ani riziku z omezené likvidnosti budov, strojů nebo zařízení.

Ve sledovaném období firma BL, spol. s r. o. vykazuje kladný výsledek hospodaření a to i přes množství negativních faktorů, jako je snížení objemu zakázek či posilování kurzu koruny.

Z vypočítaných hodnot lze ale také jednoznačně vyvodit, že podnik drží příliš mnoho oběžného majetku. Jedná se především o nadměrný stav zásob, což zapříčinilo celkové zhoršení odbytové situace v celém výrobním programu v průběhu roku 2008, ale také předzásobení v dobách, kdy ještě nebyl tak rozšířený a dostupný sortiment, jako je tomu dnes.

Určitý stav předzásobení má zcela jistě své výhody, např. zabezpečuje plynulost výrobního procesu, umožňuje zhromadňování výroby, překlenuje časové kolísání mezi výrobou a spotřebou, odstraňuje kapacitní nesoulad mezi výrobou polotovaru a jeho spotřebou v navazujících výrobních operacích a do jisté míry eliminuje nepředvídatelné výkyvy v poptávce nebo poruchy při doplňování zásob. V případě firmy BL, spol. s r. o. však současný stav zásob vyvolává spíše negativní vlivy. Zásoby zde váží kapitál, spotřebovávají další práci a prostředky a nesou s sebou riziko znehodnocení, nepoužitelnosti a neprodejnosti. Takto vložený kapitál do zásob pak chybí pro financování technického rozvoje, ohrožuje platební schopnost podniku a snižuje jeho důvěryhodnost při jednání s obchodními partnery, bankami apod.

Velikost zásob by tedy měla být na jedné straně co nejmenší, ale na druhé straně co největší kvůli dostatečné pohotovosti dodávek. Podnik by si měl mezi těmito hledisky volit určitý kompromis.

Značný objem oběžných aktiv je dále vázán ve formě pohotových prostředků, které samy o sobě nepřinášejí žádný, či jen nízký efekt ve srovnání s jejich umístěním do cenných papírů, či do jiných forem majetku podniku. Jejich nadměrná výše tak vede k neproduktivnímu využívání do podniku vložených prostředků a tím negativně ovlivňuje i jejich celkovou výnosnost. Proto by se měl podnik do budoucna snažit stanovit si optimální výši a strukturu pohotových oběžných aktiv ve vztahu k celkovému objemu a povaze své činnosti.

4. OPATŘENÍ PRO ZEFEKTIVNĚNÍ FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PODNIKU

Pro udržení a posílení stávající finanční pozice doporučuji zaměřit se při finančním řízení na níže uvedené aspekty:

Jeden z faktorů, který by mohl přispět ke zlepšení finanční situace společnosti BL, spol. s r. o. je zaměřit se na oblast zásobování. Jelikož firma drží nadměrný stav zásob, měla by si zásoby podrobně rozčlenit, např. podle jejich funkce a sestavit si časový průběh stavu vybraných druhů zásob za určité období, ze kterého by si pak mohla určit minimální a maximální zásobu a bod objednávky, který představuje takovou výši zásoby, při níž je nezbytné zajistit novou dodávku tak, aby došla nejpozději v okamžiku, kdy skutečná zásoba dosáhne úrovně minimální zásoby.

Zastaralé a neprodejné zásoby by si pak firma mohla započítat jako daňově uznatelný náklad, na základě změny zákona o daních z příjmů, která je pro právnické osoby platná od 1.1.2009. Z této změny vyplývá, že neprodejné zásoby budou nově považovány za daňově uznatelný náklad i škody vzniklé v důsledku prokazatelně provedené likvidace neprodejných zásob materiálu, zboží, nedokončené výroby, polotovarů a hotových výrobků. Je tedy nutné vypracování protokolu, který bude obsahovat důvody likvidace, čas a místo provedení likvidace, specifikaci předmětů likvidace, způsob naložení se zlikvidovanými předměty a odpovědné pracovníky za provedení likvidace.

Dalším návrhem pro zlepšení finanční situace podniku BL, spol. s r. o. je orientovat se na výrobu takových produktů, které mohou v nejbližší budoucnosti zaznamenat významný rozvoj a ve kterých se skrývá velký výrobní potenciál. V současné době se jedná zejména o rozvoj výrobků běžné spotřeby.

Finanční situace podniku je velmi úzce spjata s kvalitou výrobního programu. Změna orientace výrobního programu společnosti BL, spol. s r. o. na moderní výrobky běžné spotřeby s celoevropským využitím je vhodným opatřením ke zlepšení jejich finanční situace a upevnění svého místa na evropském trhu sklářského průmyslu.

Jelikož se firma v posledních letech pohybuje v rámci hospodaření v plusových hodnotách, doporučovala bych investici do oblasti marketingu, zejména na podporu prodeje. Nejlepším způsobem, jak proniknout na zahraniční trhy, je dostat se do podvědomí potencionálních zákazníků prostřednictvím mezinárodních výstav a veletrhů. V této oblasti navíc existují i podpůrné programy. Např. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytuje za určitých podmínek českým vystavovatelům řadu výhod. Upřesňující podmínky a způsoby poskytování státní podpory českým firmám na mezinárodních výstavách a veletrzích v zahraničí vycházejí z Koncepce prezentace ČR na mezinárodních výstavách a veletrzích. Je zapotřebí pouze poslat na MPO přihlášku k účasti na společné expozici ČR a získat razítko podatelny MPO.

Dalším způsobem, jak úspěšně působit na mezinárodních trzích, je využití služeb zákaznického centra MPO – Zelené linky pro export. Tato služba poskytuje na jednom místě veškeré dostupné informace od Ministerstva průmyslu a obchodu, agentury Czech Trade, zastupitelských úřadů, ČEB a EGAP. Přestože firma BL, spol. s r. o. celkem úspěšně vyváží své výrobky do celého světa, je zapotřebí neustále své exportní služby rozšiřovat a získávat důležité informace o situaci v jiných státech, mezinárodních vztazích, atd.

V neposlední řadě bych navrhovala, aby se podnik spojil s finančně-poradenskou firmou, která by vypracovala podrobný finanční plán pro rozmělnění vysokého podílu oběžného majetku, jenž je vázán ve formě pohotových prostředků. Investice těchto prostředků např. do cenných papírů by pak firmě přinesla mnohem vyšší efekt než při ponechávání financí v dosavadním stavu.

Další možné návrhy, které lze firmě doporučit: prodloužení lhůt splatnosti dodavatelům, zkrácení lhůt splatnosti u odběratelů, větší výroba sériových zakázek pro efektivnější využití výrobních kapacit, změna technických postupů zaměřená na úspory materiálu, důsledné dodržování výběrových řízení, které zajistí při zachování kvality co nejlevnější dodavatele materiálu.

Závěr

Cílem této práce bylo shromáždit veškeré dostupné informace a data pro provedení rozboru hospodářské a finanční situace daného podniku, následné zhodnocení výsledků a vypracování návrhů pro zefektivnění finančního řízení podniku BL, spol. s r. o..

Podkladem pro zhodnocení hospodářské situace podniku BL, spol. s r. o. byly především informace a data z výroční zprávy za rok 2008. Pro rozbor finanční situace byla využita rozvaha a výkaz zisků a ztrát podniku za hospodářské roky 2008 a 2007.

Z dosaženého výsledku okamžité likvidity ($OL = 136 \%$) bylo jednoznačně vyvozeno, že podnik drží nadměrnou výši pohotových prostředků, čímž dochází k neproduktivnímu využívání do podniku vložených prostředků a tím i negativnímu ovlivnění jejich celkové výnosnosti. Dále je dle výsledku běžné likvidity ($BL = 282 \%$) podnik nadměrně předzásoben, což vyvolává další řadu negativních vlivů. Kapitál vložený do zásob pak chybí např. pro financování technického rozvoje, snižuje důvěryhodnost podniku a ohrožuje jeho platební schopnost.

Hlavním návrhem pro minimalizaci podnikových zásob bylo využití změny zákona o dani z příjmů, podle které by si podnik mohl převést zastaralé a neprodejné zásoby do daňově uznatelných nákladů. Dále bylo firmě doporučeno sestavení časového průběhu stavu vybraných druhů zásob za určité období, ze kterého by si pak mohla určit minimální a maximální zásobu a bod objednávky.

Pro rozšíření své působnosti v zahraničí byla firmě doporučena spolupráce s Ministerstvem průmyslu a obchodu, které českým podnikům nabízí řadu podpůrných programů, např. společnou účast na mezinárodních výstavách a veletrzích.

Dále byla firmě navrhována spolupráce s finančně-poradenskou společností, která by sestavila pro podnik podrobný finanční plán a navrhla možné investice nadměrného stavu pohotových prostředků např. do cenných papírů.

Všechna tato opatření byla předána vedení podniku, které je podrobně prostuduje a případně projedná na společném shromáždění.

Seznam použité literatury

Bibliografie:

- [1] MATĚJOVSKÁ, L. a kol. *Výroční zpráva podniku BL, spol. s r. o. za rok 2008*. Nový Bydžov: BL, spol. s r. o., 2009.
- [2] SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualiz. vyd. a rozšíř. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 472 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
- [3] SYNEK, M a kol. *Podniková ekonomika*. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 473 s. ISBN 80-7179-892-4.
- [4] VALACH, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2001. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.
- [5] ŽIŽKA, M. *Ekonomika a řízení podniku*. 2. vyd. Liberec: Technická univerzita Liberec, 2006. 166 s. ISBN 80-7372-115-5.
- [6] GLEN, A. *Corporate Financial Management*. 3rd ed., Harlow: Financial Times/Prentice Hall, 2005. ISBN 0 273 68726 3.

Seznam příloh

Příloha A	Rozvaha podniku BL, spol. s r. o. (1 str.)
Příloha B	Výkaz zisků a ztrát podniku BL, spol. s r. o. (2 str.)

Přílohy

Příloha A – Rozvaha podniku BL, spol. s r. o. (tis. Kč)

	<i>k 31.12.2008</i>	<i>k 31.12.2009</i>
AKTIVA CELKEM	46 252	44 335
A. Pohledávky za upsané jmění		
B. Dlouhodobý majetek	7 618	8 519
I. Dlouhodobý nehmotný majetek		15
II. Dlouhodobý hmotný majetek	7 608	8 494
C. Oběžná aktiva	38 299	35 577
I. Zásoby	23 089	23 965
II. Dlouhodobé pohledávky	10	10
III. Krátkodobé pohledávky	7 890	8 137
IV. Krátkodobý finanční majetek	7 310	3 465
D. Časové rozlišení	335	239
PASIVA CELKEM	46 252	44 335
A. Vlastní kapitál	39 040	37 205
I. Základní kapitál	3 845	3 845
II. Kapitálové fondy		
III. Fondy ze zisku	2 257	2 259
IV. Nerozdělený zisk z min. let	31 101	24 214
V. HV běžného účetního období	1 837	6 887
B. Cizí zdroje	6 489	6 872
I. Rezervy	1 112	300
II. Dlouhodobé závazky		
III. Krátkodobé závazky	5 377	6 572
IV. Bankovní úvěry a výpomoci		
C. Časové rozlišení	723	258

Zdroj: Výroční zpráva podniku BL, spol. s r. o. za rok 2008.

Příloha B – Výkaz zisků a ztrát podniku BL, spol. s r. o. k 31.12.2008 (tis. Kč)

I.	Tržby za prodej zboží	
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	
	Obchodní marže	
II.	Výkony	48 411
II. 1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	47 965
II. 2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	316
II. 3.	Aktivace	130
B.	Výkonová spotřeba	29 793
B. 1.	Spotřeba materiálu a energie	23 036
B. 2.	Služby	6 757
+	Přidaná hodnota	+18 618
C.	Osobní náklady	15 057
C. 1.	Mzdové náklady	11 113
C. 2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	
C. 3.	Náklady na soc. zabezpečení a zdravotní poj.	3 844
C. 4.	Sociální náklady	100
D.	Daně a poplatky	108
E.	Odpisy dlouhodobého nehmot. a hmot. majetku	901
III.	Tržby z prodeje dlouhodob. majetku a materiálu	562
III. 1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	270
III. 2.	Tržby z prodeje materiálu	292
F.	Zůstat. cena prodaného dl. majetku a materiálu	165
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dl. majetku	
F. 2.	Prodaný materiál	165
G.	Změna stavu rezerv a oprav. položek v provozní oblasti a komplex. nákladů příštích období (+/-)	+812
IV.	Ostatní provozní výnosy	167
H.	Ostatní provozní náklady	361
V.	Převod provozních výnosů	
I.	Převod provozních nákladů	
*	Provozní výsledek hospodaření	1 943
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	
J.	Prodané cenné papíry a podíly	
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	
VII. 1.	Výnosy z podílů ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách	
VII. 2.	Výnosy z ostatních dl. cenných papírů a podílů	
VII. 3.	Výnosy z ostatního dl. finančního majetku	
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	
K.	Náklady z finančního majetku	
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	
M.	Změna stavu rezerv a opr. Položek ve fin. oblasti	
X.	Výnosové úroky	39

N.	Nákladové úroky	
XI.	Ostatní finanční výnosy	832
O.	Ostatní finanční náklady	1 096
XII.	Převod finančních výnosů	
P.	Převod finančních nákladů	
*	Finanční výsledek hospodaření	-225
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	
Q. 1.	- splatná	
Q. 2.	- odložená	
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	1 718
XIII.	Mimořádné výnosy	128
R.	Mimořádné náklady	7
S.	Daň z příjmu z mimořádné činnosti	2
S. 1.	- splatná	2
S. 2.	- odložená	
*	Mimořádný výsledek hospodaření	119
W.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	1 837
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	1 839

Zdroj: Výroční zpráva podniku BL, spol. s r. o. za rok 2008